

Det Sydslesvigske Samråd

Dansk Generalsekretariat, JAC/ta

8. juli 2022

Samrådsmødet mandag den 22. august 2022

Bilag til dagsordenspunkt 5

**Opsamling på Samrådets tre regionalmøder
om mindretallets struktur:**

- **Organisationernes tilbagemelding, vurdering/position**
- **Forslag til det videre forløb**

Drøftelse og beslutning.

Det Sydslesvigske Samråd

Dansk Generalsekretariat, JAC/ta

31. maj 2022

Opsamling fra regionalmøderne 2022

Husum 18.05. (22 tilmeldte deltagere)

Slesvig 23.05. (33 tilmeldte deltagere)

Flensborg 30.05 (96 tilmeldte deltagere)

Deltagerne blev opfordret til at løfte blikket og drømme om, hvordan Sydslesvig kunne se ud og bl.a. tænke over de følgende spørgsmål:

- Hvad ville vi gøre, hvis vi skulle starte forfra? Hvordan ville vi indrette os?
- Hvad er vi gode til i Sydslesvig? Hvad kunne vi blive bedre til?
- Hvad er vores behov? Hvorfor skal vi lave tingene om?
- Hvad er egentlig et velfungerende mindretal?

Hvad kom der ud af det i Husum?

- Dårligt besøgte arrangementer eller for mange ens arrangementer
- Svært at finde nye medlemmer, der har lyst til at engagere sig / skub til frivilligheden
 - Skal mindretallet være en "servicebutik" eller skal det bygge på det frivillige arbejde?
 - Hvordan bliver vi attraktive for nye medlemmer?
- Strukturen på vestkysten er fin som den er – nej til centralisering, da der ellers er for lange veje
- Glem ikke de ældre mennesker – der mangler noget til de ældre
 - Aktivitetshus på vestkysten?
- De yngre kører også efter det, der interesserer dem – de er mere fleksible vs. den vigtige målgruppe er de 30-40årige
- Professionalisering: få de unge med via de sociale medier
- Forældrene til børnene i børnehaver/skoler kender ikke strukturen i mindretallet – de kender f.eks. ikke de forskellige foreninger
- Sammenhængskraften i mindretallet er blevet mindre – selv for og blandt de ansatte

- Vores skoler bliver "misbrugt" – der er for nem tilgang til det danske mindretal
 - Hvorfor kræver man f.eks. ikke et introkursus for nye forældre inden de kommer ind på skolerne?
 - Hvorfor satser man ikke på kvalitet fremfor kvantitet?
 - Vi burde kunne stille krav til de nye ellers giver det ikke mening at være dansk mindretal
- Man kan ikke gennemskue strukturen, og så bliver det udemokratisk – en "den danske forening", der indeholder hele pakken, ville gøre det nemmere
- Vi kan ikke institutionalisere os ud af vores udfordringer – vi skal have holdninger og en dannelsespolitik (mindretallet er en "Tendenzbetrieb")
- Hvorfor må en lærer ikke engagere sig i Skoleforeningens styrelse? (problemet med de forskellige kasketter i mindretallet)

Hvad kom der ud af det i Slesvig?

David Hopmann, professor i journalistik ved SdU:

- Strukturdebatten har været meget længe undervejs
- Stor forskel på digitaliseringen i Danmark og Tyskland – det gør bl.a. noget ved, hvordan folk tilgår foreningerne på
- Individualisering
- Folk skal føle sig set samtidig med, at vi skal stille krav – vi skal formulere klare forventninger til de nye i mindretallet og også kunne sige nej til folk
- Det er et problem, at så mange ikke kan tale dansk – vi skal holde fast i dansk sprog og kultur (kernen i mindretallet), for hvad er alternativet?
- Sydslesvig er ikke synlig i Danmark – der bliver endda holdt foredrag om "friluftsmuseet Sydslesvig" (ved Uffe Østergaard)
- Hvis man vælger model A, så ville verden ikke gå under, men man havner der, hvor f.eks. menighedsrådene er havnet: fællesskaberne lukker sig om sig selv. Model C er sympatisk.

Andre stemmer i Slesvig:

- Hele mindretallet skal bestemme over f.eks. skolelukninger og lignende
- Det forpligtende fællesskab er gået tabt
- De unge familier har tit andre prioriteter – identitetsspørgsmålet stiller sig ofte slet ikke

- Slankere struktur på lokalt plan: ressourcer, der bindes til bestyrelsesarbejdet, kunne frisættes
- Det regionale samarbejde skal styrkes til at arrangere ting i fællesskab
- En forandring på lokalt plan er vigtigere end en overordnet strukturforandring
- Skal vi være et klassisk nationalt mindretal eller et moderne mindretal?
- Model D ligner det, som Sorberne har gjort
- Drømmen om et mindretal, hvor der er plads til alle på trods af manglende sprogkunderskab: "Du er okay, så længe du vil mindretallet!"
 - Hvordan kan vi gøre fortællingen om mindretallet til en succeshistorie?
 - Hvordan kan det gøres lækkert f.eks. for de voksne at være med?
 - Måske skulle man have folk, der tager sig af de nye?

Hvad kom der ud af det i Flensborg?

Mette Bock, tidligere kultur- og kirkeminister og formand for Grænseforeningen:

- Mindretallet er nødt til at forandre sig, ellers ender vi med at være frøen, der bliver kogt
- Mange på Christiansborg – af dem, der overhovedet interesserer sig for mindretallet – undrer sig over de interne stridigheder, over ubeslutsomheden
- I Danmark kan man få en ny forfatning på 1 år (Grundloven): måske skulle man tænke på at etablere en grundlovgivende eller i vores tilfælde en strukturlovgivende forsamling bestående af udpegede og folkevalgte medlemmer?
- Sproget er vigtigt – bevidstheden om det burde højnes
 - Måske kunne man yde hjælp i 2 år til de nye, derefter burde de så have lært nok dansk
- En god struktur er noget, man ikke mærker
 - Det kræver også en indre forandring i kulturarbejdet: de unge skal selv finde ud af, hvad de vil (eksempel med Grænseforeningens Ungdom)
- En forandring kræver generøsitet fra alle foreninger – især fra de store, der måske er nødt til at afgive nogle af deres arbejdsområder i forhold til hvad der fungerer bedst for mindretallet

Andre stemmer i Flensborg:

- Fællesskabsfølelsen savnes
 - Hvad skændes vi egentlig om?
 - Vi burde have de samme mål, da vi har de samme kunder i butikken

- Mindretallet er ikke en almindelig arbejdsplads – de ansatte burde føle et ejerskab
 - Lærere og pædagoger burde f.eks. være mere engagerede og motiverende for de nye forældre (skal man indføre en time-fond, give overtimer til det eller skal det ske på frivillig basis?)
 - Den demokratiske struktur, der giver medejerskab, mangler: funktionærerne skal også tages seriøst
- Alle har et ansvar, ikke kun de ansatte
 - De nye kunne føres ind i mindretallet af andre forældre i de første 6 måneder
- Slankere struktur ved at samle de forskellige områder som f.eks. kulturområdet
 - Bedre vidensdeling blandt organisationerne
 - Skal man f.eks. have både børne- og ungdomshuse og heldagsskoler? (det er forvirrende for børnene og spreder dem)

Opsamling fra grupperne:

Manja Ratai-Grumser gruppen

- Basis har ikke brug for mere struktur
- Samrådet skal have mere indflydelse
- Gode relationer blandt mindretallets organisationsledelser er vigtige

Maike Lohse gruppen

- Strukturdebatmødet virkede for elitært på de unge, der ikke følte, at de havde adgang
- Sproget er vigtigt
- Ønsker en slankere struktur med færre poster – samtidig må man ikke glemme den folkelige opbakning
- Medtaleret ved skolelukninger ("hvis en skole bliver lukket, så kan man eksempelvis heller ikke længere have en Petanque-forening")

Linea Kopf gruppen

- Der er brug for fælles visioner/emner for at komme af med den manglende tillid til hinanden
- Sprogpolitik skal tages af alle (sidst tog SdU den alene og det virker underligt på folk)
- Kyllingekurser med dybde for alle nye i mindretallet
- Ansatte skal kunne bestemme med
- Inden man taler om en ny struktur skal viljen til den være der

Sarina Quäck gruppen

- Tilhørsforhold skaber fællesskab
- Drømmer om mindre strid mellem organisationerne
- Ting er blevet snakket ned – der skal hellere tales om, hvad der er godt
- Basis har forskellige udfordringer de forskellige steder i Sydslesvig
 - mulig professionalisering?

Christian Juhl kom med en afsluttende kommentar, der indeholdt følgende budskaber:

- Mindretallet trives
- Det er et velfærdsproblem, der diskuteres her
- Det danske mindretal er Europas stærkeste
- Mangfoldigheden er en kæmpe styrke
- Der er mange døre ind til mindretallet